

באין כאחד. ואם כן, מה הראיה לגבי חצר, שהיא עצמה אכן שייכת לבעל [מכח קנין הפירות שיש לו בה],⁽¹⁰⁾ שתוכל להתגרש בקבלת הגט בה מדין "גיטה וחצרה באין כאחד"?

אמר ליה, תירץ רב אשי לרבינא: לא מדין יד האשה הוכיח רבא את דבריו.

אלא, **רבא, יד העבד קא קשיא ליה.** כיצד מקבל עבד כנעני את גט השחרור שלו מאדונו, **למאן דאמר** במשנה במסכת

כי **רבא, "יד דאשה" קא קשיא ליה** [האיך מתגרשת האשה על ידי קבלת הגט בידה, מאחר שהיד שלה קנויה לבעלה?] ומכח קושיה זאת הוא הוכיח שגיטה וידה באין כאחת לצורך קבלת הגט, והוא הדין לחצרה?

והרי אין זה נכון! **כי נהי,** על אף דקני ליה הבעל **למעשה ידה,** שיהא מעשה ידיה של האשה שייכים לו, **אבל ידה גופה, מי קני ליה?** הרי היד עצמה, שייכת לאשה ולא לבעלה, ואין להוכיח מכאן שגיטה וידה

כתובות, או אם רוצה להכריחה לעשות שימוש קשה, כגון לחפור בשדהו, אינו רשאי. אבל חצרה, כל השימוש של החצר שייך לבעל, ואין האשה רשאית להשתמש בה כלל בלא רשותו. ובאבני מילואים [קלח א] תירץ, שחלוק דין חצר הקונה לאדם, מדין יד. לפי שקנין חצר לא נאמר בתורה בהדיא, אלא שהוא נתרבה מדין רשות של האדם, ומי שהרשות שלו הוא הקונה. ולכן, הבעל שהוא אוכל פירות, הוא נחשב לבעלים של החצר לענין קנין. מה שאין כן יד, שאינה קונה בתורת רשות, אלא גזירת הכתוב היא שידו של אדם קונה לו, ומי שהיד שלו הוא הקונה, ולכן אף שיש לבעל זכות פירות בידה של האשה, מכל מקום גוף היד הוא שלה, ולכן היא הקונה בידה, ולא הבעל.

וכתב עוד לבאר את דברי רב אשי "רבא, יד דעבד קא קשיא ליה". כי לכאורה קשה מאד, הרי בהדיא אמר רבא "אטו ידה מי לא קניא ליה לבעל", ומפורש בדברי רבא שהוא דיבר ביד האשה ולא ביד העבד. אלא שבאמת רבא הוכיח מיד האשה, כי הוא לשיטתו סובר שקנין פירות כקנין הגוף דמי, כדמוכח בש"ס, ולכן לשיטתו, גם מיד האשה קשיא, שהיד עצמה של האשה שייכת לבעל מדין "קנין פירות כקנין הגוף דמי".

שחיוב המזונות הוא רק שיעבוד מצד הבעל, ולכן באמירה בעלמא יכולה היא למחול, אבל הבעל אינו יכול למחול לאחר הנישואין על זכותו בפירות כי הוא כבר זכה בגוף הנכסים לפירותיהן, ולא מהני סילוקו אלא בהקנאה גמורה. חידושי הר"ן.

10. הקשו התוס', הרי גבי חצרה לא קני לו גוף החצר אלא רק הפירות. ותירצו דמכל מקום, כיון שהפירות קנויים לו הוי כאילו גוף החצר קני לו, אבל מעשי ידיה אתי מעלמא ואינם עכשיו בעין כדי שנאמר שעל ידם נקנה לו גוף הידים. ועוד תירצו, שחצר קנויה לו בעל כרחיה של האשה, אבל ידיה אינם קנויים לו בעל כרחיה, שהרי יכולה לומר איני ניזונית ואיני עושה. תוס' ד"ה ידה.

והרשב"א הוסיף דכשמקבלת גיטה הרי זה כאילו אמרה "איני ניזונית ואיני עושה".

ובתוס' הרא"ש כתב לתרץ, שידה ודאי לא קנויה לבעל, שהרי יש לה יד לקבל מתנה מאדם אחר על מנת שאין לבעלה רשות בה.

ובתוס' הרא"ש כתב לחלק, שבידה אין כל שימוש היד קנוי לבעל, שאינו יכול להכריחה לעשות יותר מהשיעור שקצבו חכמים במסכת